

Педагогічні науки

УДК 378.14

**Смовженко Людмила Григорівна**

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри  
методики викладання української та іноземної мов і літератур*

*Інститут філології*

*Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

**Смовженко Людмила Григорьевна**

*кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры  
методики преподавания русского и иностранного языков и литератур*

*Институт филологии*

*Киевского национального университета имени Тараса Шевченко*

**Smovzhenko Ludmila**

*PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the  
Department of Ukrainian and Foreign Languages and Literatures Teaching  
Philology Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv*

**Сорокіна Наталія Володимирівна**

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри  
методики викладання української та іноземної мов і літератур*

*Інститут філології*

*Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

**Сорокина Наталья Владимировна**

*кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры  
методики преподавания русского и иностранного языков и литератур*

*Институт филологии*

*Киевского национального университета имени Тараса Шевченко*

**Sorokina Natalia**

*PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the  
Department of Ukrainian and Foreign Languages and Literatures Teaching  
Philology Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv*

**ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ Й ПРИЙОМІВ НАВЧАННЯ  
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ  
ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОВ И ПРИЕМОВ ОБУЧЕНИЯ  
ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ  
CHARACTERISTICS OF METHODS AND TECHNIQUES OF  
TEACHING A FOREIGN LANGUAGE TO STUDENTS**

***Анотація.** Розглянуто основні методи та прийоми навчання іноземної мови в ЗВО. Вивчення іноземних мов в сучасному суспільстві стає невід'ємною частиною професійного зростання фахівців різного профілю. Успішне вирішення проблем професійного навчання багато в чому залежить від якості мовленнєвої підготовки. В умовах вступу України до Європейського Союзу і швидких змін в самій країні і в суспільстві зокрема, зростання інтересу до вивчення іноземних мов цілком закономірний. Сьогодні знання англійської мови – це не привілей, а базовий навик, яким повинен володіти кожна досвідчена людина, незалежно від професії або виду повсякденної діяльності. Вибір сучасних методів навчання визначається наступними критеріями: створення середовища, в якому студент відчуває себе комфортно і вільно, стимулювання його інтересів, розвиток бажання практично використовувати іноземну мову, що сприятиме реальному успіху; захоплення учня, залучення емоцій, переживання до навчання, які відповідають його реальним потребам, стимулюють мовленнєві, пізнавальні та творчі здібності особистості; активізувати особистість, віддавши їй основну роль в процесі навчання*

при активній взаємодії з іншими учасниками; створити ситуацію, в якій викладач не є центральною фігурою; навчити студента працювати над мовою самостійно на рівні фізичних, інтелектуальних і емоційних здібностей, що допоможе забезпечити диференціацію та індивідуалізацію в процесі навчання; використання різних форм роботи, що стимулюють студентську активність, самостійність, творчі здібності. Аналіз спектру методів вивчення іноземної мови та їх розвитку дозволив зробити висновок про те, що універсальної методики не існує. Прийоми і методи, які використовуються, мають багато спільного, відрізняються способами і формами, проте мають спільну мету – навчити реципієнта іноземною мовою. вибір того чи іншого методу залежить від матеріалу, який пропонується для вивчення, зв'язку вивченого матеріалу з попереднім і наступним, співвідношення в ньому елементів теоретичного і практичного характеру, рівня загального розвитку учнів та їх підготовки з предмету. Поява безлічі нових ефективних і цікавих методів і підходів до навчання іноземної мови визначає потреби суспільства, пропонуючи студенту індивідуальний підхід в залежності від необхідної глибини знань, потреб, можливостей і часу, присвяченого вивченню мови. Сьогодні для викладача важливо постійно вдосконалювати власні знання про методи навчання іноземним мовам, впроваджувати новітні освітні концепції в свою педагогічну практику, бути в курсі останніх подій.

**Ключові слова:** прийом, метод навчання, традиційний метод, альтернативний метод, іношомовні мовленнєві уміння і навички.

**Анотація.** Рассмотрены основные методы и приемы обучения иностранному языку в ЗВО. Изучение иностранных языков в современном обществе становится неотъемлемой частью профессионального роста специалистов различного профиля. Успешное решение проблем профессионального обучения во многом зависит от качества речевой

*подготовки. В условиях вступления Украины в Европейский Союз и быстрых перемен в самой стране и в обществе в частности, рост интереса к изучению иностранных языков вполне закономерен. Сегодня знание английского языка – это не привилегия, а базовый навык, которым должен владеть каждый опытный человек, независимо от профессии или вида повседневной деятельности. Выбор современных методов обучения определяется следующими критериями: создание среды, в которой студент чувствует себя комфортно и свободно, стимулирование его интересов, развитие желание практически использовать иностранный язык, что будет способствовать реальному успеху; увлечения ученика, привлечение эмоций, переживания к обучению, которые соответствуют его реальным потребностям, стимулируют речевые, познавательные и творческие способности личности; активизировать личность, отдав ей основную роль в процессе обучения при активном взаимодействии с другими участниками; создать ситуацию, в которой преподаватель не является центральной фигурой; научить студента работать над языком самостоятельно на уровне физических, интеллектуальных и эмоциональных способностей, что поможет обеспечить дифференциацию и индивидуализацию в процессе обучения; использование различных форм работы, стимулируют студенческую активность, самостоятельность, творческие способности. Анализ спектра методов изучения иностранного языка и их развития позволил сделать вывод о том, что универсальной методике не существует. Приемы и методы, которые используются, имеют много общего, отличаются способами и формами, однако имеют общую цель – научить реципиента на иностранном языке. выбор того или иного метода зависит от материала, который предлагается для изучения, связи изученного материала с предыдущим и последующим, соотношение в нем элементов теоретического и практического характера, уровня общего развития*

учащихся и их подготовки по предмету. Появление множества новых эффективных и интересных методов и подходов к обучению иностранному языку определяет потребности общества, предлагая студенту индивидуальный подход в зависимости от необходимой глубины знаний, потребностей, возможностей и времени, посвященного изучению языка. Сегодня для преподавателя важно постоянно совершенствовать собственные знания о методах обучения иностранным языкам, внедрять новейшие образовательные концепции в свою педагогическую практику, быть в курсе последних событий.

**Ключевые слова:** прием, метод обучения, традиционный метод, альтернативный метод, иноязычные речевые умения и навыки.

**Summary.** The main methods and techniques of teaching a foreign language in the ZVO are considered. The study of foreign languages in modern society is becoming an integral part of the professional growth of specialists in various fields. Successful solution of professional training problems largely depends on the quality of language training. In the context of Ukraine's accession to the European Union and rapid changes in the country itself and in society in particular, the growth of interest in learning foreign languages is quite natural. Today, knowledge of English is not a privilege, but a basic skill that every experienced person should have, regardless of the profession or type of daily activity. The choice of modern teaching methods is determined by the following criteria: creating an environment in which the student feels comfortable and free, stimulating their interests, developing the desire to practically use a foreign language, which will contribute to real success; the student's passion, attraction of emotions, experiences to learning that meet their real needs, stimulate speech, cognitive and creative abilities of the individual; activate the personality, giving it the main role in the learning process with active interaction with other participants; create a situation in which the

*teacher is not the Central figure; teach the student to work on the language independently at the level of physical, intellectual and emotional abilities, which will help to ensure differentiation and individualization in the learning process; use of various forms of work that stimulate student activity, independence, and creativity. Analysis of the range of methods of learning a foreign language and their development allowed us to conclude that there is no universal method. The techniques and methods used have a lot in common, differ in ways and forms, but have a common goal-to teach the recipient a foreign language. the choice of a particular method depends on the material that is offered for study, the relationship of the material studied with the previous and subsequent ones, the ratio of theoretical and practical elements in it, the level of General development of students and their training in the subject. The emergence of many new effective and interesting methods and approaches to teaching a foreign language determines the needs of society, offering the student an individual approach depending on the required depth of knowledge, needs, opportunities and time devoted to learning the language. Today, it is important for teachers to constantly improve their own knowledge of foreign language teaching methods, implement the latest educational concepts in their teaching practice, and keep up to date with the latest developments.*

**Key words:** *reception, teaching method, traditional method, alternative method, foreign language speech skills.*

**Постановка проблеми у загальному вигляді.** Вивчення іноземних мов в сучасному суспільстві стає невід'ємною частиною професійного зростання фахівців різного профілю. Від якості їх мовленнєвої підготовки багато в чому залежить успішне вирішення питань професійної підготовки. Таким чином, кожен повинен досягти певного рівня володіння іноземною мовою ще у школі, щоб мати можливість вивчати її далі в період отримання вищої освіти. Успіх навчання багато в чому залежить від

методики викладання педагога, його вміння користуватися різними інноваційними методами і прийомами в навчанні [8].

Багато методів, розроблені ще в XIX-XX ст. актуальні і донині, але необхідність модернізації української освіти, інтеграція в загальноєвропейський освітній простір вносить істотні поправки в систему навчання. З'являються все нові і нові, нетрадиційні методики навчання.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Сучасні лінгвісти та лінгводидакти досліджували питання, пов'язані з проблемами методів навчання, – способи, прийоми, методику дослідження мовленнєвих явищ та ін. Питанню методики викладання іноземної мови присвячені численні теоретичні дослідження таких видатних науковців, як А. Колеченко, Г. Крюкової, Н. Ксенофонтової, С. Ніколаєвої, Г. Поделець, О. Петрашук, В. Редька, Н. Бориско, В. Феофілової та ін. Праці цих вчених показали, що система нетрадиційних методів та прийомів сприяє більш успішному формуванню іншомовних мовленнєвих умінь і навичок. Проблему прийомів навчання розглядали разом із методами навчання такі вчені, як Б. Всесвятський, І. Лернер, М. Скаткін, М. Данилов, Б. Єсипов, Є. Голант, С. Перовський та ін. У сучасній дидактиці є велика кількість методів і прийомів навчання, але жоден з них не може бути визнаний універсальним.

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми** полягає в тому, що на даний час актуальним залишається питання використання сучасних методів і прийомів навчання іноземної мови у ЗВО.

**Мета статті** – розглянути основні методи і прийоми навчання іноземної мови у ЗВО.

**Виклад основного матеріалу.** В умовах вступу України до Європейського Союзу і швидких змін в самій країні і в суспільстві зокрема, зростання інтересу до вивчення іноземних мов цілком закономірний. Сьогодні знання англійської мови – це не привілей, а

базовий навик, яким повинен володіти кожна досвідчена людина, незалежно від професії або виду повсякденної діяльності. Студенти ЗВО не є винятком, адже знання хоча б однієї іноземної мови може відкрити нові перспективи в цій сфері: дати їм можливість познайомитися з сучасними зарубіжними виданнями, брати участь в міжнародних конференціях, виставки, конгреси та ін., щоб поділитися досвідом з колегами з ближнього і далекого зарубіжжя. Враховуючи перераховані вище умови, необхідно збагатити і оптимізувати освітній процес, підняти його на новий, сучасний рівень. Процес навчання не повинен стояти на місці, він повинен відповідати сучасним вимогам і потребам. Оскільки ми живемо в епоху глобалізації, необхідно найбільш повно і ефективно використовувати досягнення комп'ютерних технологій: вони можуть прискорити і полегшити вивчення конкретної дисципліни.

Наявні методи забезпечення освітнього процесу досить якісні та ефективні. Під методами навчання розуміються методи планомірної діяльності викладача й студентів, спрямовані на вирішення навчальних завдань. Крім того, метод навчання виступає в якості інструменту діяльності викладача для виконання лідерської функції – забезпечення освіти [1, с. 242-243]. Реалізація методів навчання здійснюється в основному за рахунок використання ряду методів навчання, підходів і різних робочих прийомів.

Метод є одним з основних компонентів системи навчання, який допомагає забезпечити досягнення поставлених цілей і завдань навчання. У дидактиці та методах навчання мовам існує протиріччя не тільки в тлумаченні терміну «метод», але і в класифікації методів навчання. Аналіз наукових досліджень показує, що методика не має чіткого визначення терміну «метод навчання». В українському словнику термін «метод» трактується як прийом або система прийомів, що використовуються в будь-якій сфері діяльності (наука, виробництво тощо). На наш погляд,

метод навчання – це система взаємозалежних дій викладача (методів і прийомів навчання) і учнів, спрямованих на досягнення цілей навчання. Прийом – це елемент методу. Елементи методів – це не сума окремих частин цілого, а система, об'єднана логікою дидактичної задачі. Якщо метод – це спосіб дії, що охоплює весь шлях його потоку, тоді метод – це окремий крок, дія в реалізації методу. Чим багатший арсенал прийомів в структурі методу, тим він повніше і ефективніше.

Кожен метод навчання повинен виконувати не тільки виховну, розвиваючу і виховну функції, а й спонукальну і коригувальну (розвиток сприйняття, мислення, уяви, пам'яті, емоційно-сенсорної сфери). Будь-яка навчальна дисципліна, крім загальноприйнятих методик навчання, має свої методики, обумовлені специфікою її змісту [4, с.154].

Прийоми розрізняються за структурою методів, тому кожен метод можна представити як набір методичних прийомів. Отже, прийом – це елемент методу. Елементи методів – це не сума окремих частин єдиного цілого, а система, об'єднана логікою дидактичної задачі. Якщо метод-це спосіб дії, що охоплює весь шлях його потоку, тоді метод-це окремий крок, дія в реалізації методу. Слід розрізняти методи розумової діяльності (логічні методи) – виділення головного, аналогія, конкретизація, порівняння тощо, а також методи педагогічної роботи – розв'язання задач, приклади, граматичний аналіз тощо. Логічні прийоми однакові для різних методів. Тільки системне поєднання технік формує конкретний метод навчання, тому порядок, в якому вони використовуються, важливий. Одні й ті ж методи можуть використовуватися в різних методах навчання, але в поєднанні з іншими методами вони створюють зовсім інший метод навчання. Наприклад, техніка запам'ятовування зустрічається як в репродуктивних методах, так і в методах пошуку проблем. Але якщо в першій групі методів він домінує, то в другій – допоміжний, так як допомагає запам'ятати основні результати проблемних міркувань. Крім

того, слід зазначити, що метод може стати технікою, а техніка може стати методом. Коли техніка починає виконувати основне тренувальне навантаження (допомагає розкрити суть конкретної проблеми), вона стає методом. Наприклад, виправлення відповідей студентів (як техніка) під час розмови може перетворитися на рівень обговорення. За цієї умови дана методика може стати самостійним методом навчання (обговорення). Важливо підкреслити, що діалектика переходу від методу до техніки або навпаки обумовлена логікою навчального процесу, наявністю суперечливих аспектів між метою і засобами її досягнення, декількома елементами пізнавальної діяльності [11, с. 136].

Роль методу в методиці навчання іноземним мовам завжди визначалася як домінуюча. Дослідник Б. Беляєв зазначив, що, оскільки метод навчання слід розуміти як сукупність основних методичних принципів, відмова від певного методу навчання означає відмову від деяких принципів навчання [6, с. 12]. Відомі лінгводидакти Т. Капітонова та А. Щукін вважають, що поза методикою не може бути навчання взагалі, вони порівнюють історію навчання іноземним мовам з історією методики навчання, підкреслюючи, що між цими поняттями є тісний зв'язок або не може бути нічого спільного [9, с. 23]. У методиці викладання іноземної мови використовуються такі методи, як граматичний переклад, свідомо-контрастний, когнітивний, прямий, аудіолінгвальний, структурний, аудіовізуальний, читання, трансформація тощо, – вони принципово розрізняються за змістом, обґрунтуванням, порядку і дозуванні його введення в залежності від типів навчальних одиниць і вправи, випускний і середній [7, с. 12].

На думку переважної більшості лінгводидактів, вибір того чи іншого методу залежить від матеріалу, пропонованого для вивчення, зв'язку досліджуваного матеріалу з попереднім і наступним, співвідношення

містяться в ньому теоретичних і практичних елементів, загального рівня розвитку студентів. і їх підготовка до предмету.

Вибір сучасних методів навчання визначається наступними критеріями: створення середовища, в якому студент відчуває себе комфортно і вільно, стимулювання його інтересів, розвиток бажання практично використовувати іноземну мову, що сприятиме реальному успіху; захоплення учня, залучення емоцій, переживання до навчання, які відповідають його реальним потребам, стимулюють мовленнєві, пізнавальні та творчі здібності особистості; активізувати особистість, віддавши їй основну роль в процесі навчання при активній взаємодії з іншими учасниками; створити ситуацію, в якій викладач не є центральною фігурою; навчити студента працювати над мовою самостійно на рівні фізичних, інтелектуальних і емоційних здібностей, що допоможе забезпечити диференціацію та індивідуалізацію в процесі навчання; використання різних форм роботи, що стимулюють студентську активність, самостійність, творчі здібності.

У науковій літературі методи вивчення іноземної мови розділені залежно від того, який аспект мови переважає в навчанні, а саме: граматичний або лексичний [3]. За роллю, яку відіграють рідна мова та переклад у навчанні іноземним мовам, методи поділяються на перекладні та безперешкодні або прямі. За метою виділяють Усний метод і метод читання, за прийомами, покладеними в основу роботи над мовою – аудіовізуальний і наочний, за принципом організації – традиційний і метод програмованого навчання.

На даному етапі розвитку методичної науки основними методами навчання іноземним мовам є комунікативний і конструктивістський методи.

Комунікативний метод, навчальною метою якого є: оволодіння комунікативною компетенцією. Управління навчанням здійснюється не

через граматику, а направляється комунікативними інтенціями (намірами). Студент опиняється в центрі навчання. Студенти вчаться комунікації в процесі самої комунікації. Відповідно всі вправи і завдання повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації, вибором і реакцією [12, С.303]. Переваги даного методу: студенти вдосконалюють навички усного мовлення, долається страх перед помилками. Недоліками ж методу є: не надається належної уваги якості мови, комунікативна компетенція досить таки швидко досягає своїх меж.

Конструктивістський метод, в основі методу знаходиться власне активне навчання студентів. Завдання викладача не навчити, а сприяти навчальному процесу. Урок виступає орієнтованим на дію. Переваги методу: підготовка студентів до реального життя, реальних життєвих ситуацій. Недоліки методу: на сучасному етапі ще не проявилися досить чітко. Прикладом конструктивістського методу може служити проектне навчання.

У методиці розрізняють традиційні та альтернативні (нетрадиційні) методи навчання. Серед традиційних методів, які найчастіше використовуються в процесі навчання студентів можемо виділити бесіду. На нашу думку, для найбільш ефективного впровадження в навчальний процес методів, що сприяють вдосконаленню у студентів професійного діалогічного мовлення, слід застосовувати форми навчальної діяльності, а саме: конференції, презентації, екскурсії, проведення заняття в умовах реальної професійної підготовки.

Традиційні методи навчання іноземної мови припускають засвоєння знань в штучних ситуаціях, внаслідок чого майбутній випускник не бачить зв'язку досліджуваного предмета зі своєю майбутньою професійною діяльністю. Найбільш ефективним засобом розвитку мислення майбутніх випускників є імітаційне моделювання. Подібний підхід в навчанні забезпечує імітацію елементів професійної діяльності, її типових і істотних

рис. Його застосування на заняттях іноземної мови дає можливість формувати навички та вміння спілкування; розвиває звичку самоконтролю, сприяє реальній підготовці студентів до майбутньої діяльності і життя в суспільстві в цілому; допомагає зробити заняття іноземної мови більш живими, цікавими, змістовними, дають можливість учням більше і частіше висловлювати власні думки, висловлювати почуття, думки, оцінки, тобто мислити іноземною мовою. В якості прийомів, що забезпечують підвищення професійної спрямованості вивчення іноземної мови, можуть виступати: спілкування – діалог з приводу професійної інформації, прочитаної іноземною мовою, аналіз соціальних і професійних ситуацій, виконання творчих завдань з профільним змістом, ігрові ситуації, рольові ігри, вікторини.

Під поняттям альтернативні методи групується цілий ряд різноманітних підходів, прийомів, способів передачі мови. Існують такі альтернативні методи, як метод повної фізичної реакції (Total Physical Response), сугестивний метод, драматико-педагогічний метод, мовчазний метод, груповий метод. До інноваційних навчальних методів можна віднести: навчання з комп'ютерною підтримкою (CALL), метод сценарію (storyline method), метод симуляцій, метод каруселі, метод навчання по станціях, метод групових пазлів, метод рольової гри, метод «кейс-стаді» (робота над проблемними ситуаціями, студенти розглядають проблему, аналізують ситуацію, представляють свої ідеї і варіанти вирішення проблеми в ході дискусії).

Нетрадиційні методи навчання сприяють зануренню іноземних студентів у професійну діяльність, чим здатні активізувати професійний інтерес і дозволяють проявити себе, продемонструвати вміння діалогової взаємодії. Суть інтерактивних технологій полягає в тому, що навчання відбувається шляхом взаємодії всіх, хто навчається, а це особливо притаманне практиці викладання іноземної мови. До методів

інтерактивного навчання відносимо рольові / ділові ігри та ситуативні завдання «мозковий штурм», «кейс-метод», тематичну дискусію, метод «круглого столу», семінари-диспути тощо. Вважаємо, що однією з форм інтерактивного навчання, яка є найбільш ефективною в процесі навчання іноземної мови є ділова гра.

В останні роки з'явилося безліч нових інноваційних методів в області навчання іноземним мовам. Основними є:

1. Community language learning / Counseling learning (Метод «громади», метод «радника»). Метод «громади «(метод» радника)» був створений американським психологом Ч. Курраном. В основі методу лежить гуманістичний підхід до навчання і психологічна теорія «радника», сутність якої полягає в тому, що люди потребують допомоги радника-психолога в будь-якому виді громадської діяльності людини, в тому числі в освіті. Основним прийомом навчання є переклад з рідної мови на іноземну. Процес навчання побудований таким чином: студенти навколо столу обличчям один до одного, обговорюють тему бесіди, спілкуються іноземною мовою. Викладач лише спостерігає з боку і підказує еквіваленти іноземною мовою. Недоліком даного методу є відсутність програм і конкретного плану навчання, що перешкоджає широкому поширенню даного методу у ЗВО [10].

2. Суггестопедичний метод. Інтенсивний метод навчання іноземним мовам, розроблений і практично реалізований в 60-і рр. ХХ ст. в Болгарії вченим-психіатром Г. Лозановим. Відмінною рисою цього методу є розкриття резервів пам'яті за рахунок спеціально організованих занять, підвищення інтелектуальної активності учнів, використання навіювання і релаксації. Основними засобами активізації резервних можливостей людини, по Г. Лозанову виступають: авторитет (головну роль в процесі навчання відіграє особистість викладача); інфантилізація (в групі створюються сприятливі умови для навчання і засвоєння нового матеріалу,

використовуються рольові ігри, музика); двоплановість (викладач і студенти використовують жести, міміку, щоб вплинути на співрозмовника, розташувати до себе оточуючих); інтонація, ритм (текстовий матеріал підноситься викладачем в певному ритмі в супроводі спеціально підібраної музики. Музика і ритм повинні сприяти розслабленню і більш ефективному сприйняттю матеріалу.

3. The silent way (метод тихого навчання). Автор методу К. Гаттеню. Суть методу полягає в тому, що ініціатива на заняттях іноземної мови виходить від студентів, а викладач повинен говорити найменше. Навчання в тиші, на протиположності повторенню і відтворенню за викладачем, стає прийомом, який сприяє розумовій діяльності і зосередженню студентів. Застосування даного методу має певні рамки, так як передбачає високу вмотивованість і зацікавленість студентів, що не завжди можливо у ЗВО [2].

4. Метод навчання мови за допомогою інформаційно-комунікативних технологій. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземним мовам допомагає інтенсифікувати і індивідуалізувати навчання, сприяє підвищенню інтересу до предмету і вмотивованості. Перші граматичні та лексичні вправи в комп'ютерних програмах з'явилися в 60-70 рр. ХХ ст. На сьогоднішній день ІКТ технології стали невід'ємною складовою вивчення мови.

5. Consciousness-raising approach (свідомо-орієнтований метод). Даний метод базується на усвідомленні форми мовленнєвого явища – лексичного і граматичного – і спирається на дані контрактивної лінгвістики та індуктивний спосіб оволодіння мовою. Підхід розроблявся стосовно до навчання граматиці: оволодіння граматичними навичками розглядалося як поступове усвідомлення форми. Підхід схожий з існуючим у вітчизняній методиці свідомо-порівняльним методом, який свідчить, що

мислення на всіх мовах однаково, розрізняються лише форми його вираження, представлені в мовах різними лінгвістичними засобами.

6. Task based learning (Метод комунікативних завдань). Метод комунікативних завдань являє собою рішення цілого ряду комунікативних завдань, запропонованих викладачем. Вирішуючи ці завдання, спілкуючись один з одним, студенти виконують мовленнєві дії, намагаючись знайти вірні шляхи вирішення поставленої комунікативної задачі. Завдяки цьому відбувається занурення в мовленнєве середовище і студенти починають спілкуватися іноземною мовою з практичною метою. Даний метод особливо ефективний при груповому навчанні.

7. Neuro-linguistic programming (нейролінгвістичне програмування). НЛП виникло на початку 1970-х рр. і стало результатом співпраці Дж. Гріндера, асистента професора лінгвістики в Університеті Каліфорнії в Санта Крузі, і Р. Бендлера. Термін нейролінгвістичне програмування можна пояснити так: корінь «нейро» вказує на те, що необхідно знати і розуміти «мову мозку» – ті нейрологічні процеси, які відповідають за зберігання, переробку і передачу інформації, корінь «лінгвістичне» підкреслює важливе значення мови в описі механізмів мислення і поведінки, а також в організації процесів комунікації [5]. Одна з головних ідей НЛП – ситуативне і поведінкове моделювання. Цей напрямок в методиці викладання іноземної мови дозволяє успішно розкривати і активізувати резервні можливості особистості в процесі занурення в іншомовний простір.

**Висновки.** Аналіз спектру методів вивчення іноземної мови та їх розвитку дозволив зробити висновок про те, що універсальної методики не існує. Прийоми і методи, які використовуються, мають багато спільного, відрізняються способами і формами, проте мають спільну мету – навчити реципієнта іноземною мовою. вибір того чи іншого методу залежить від матеріалу, який пропонується для вивчення, зв'язку вивченого матеріалу з

попереднім і наступним, співвідношення в ньому елементів теоретичного і практичного характеру, рівня загального розвитку учнів та їх підготовки з предмету.

Поява безлічі нових ефективних і цікавих методів і підходів до навчання іноземної мови визначає потреби суспільства, пропонуючи студенту індивідуальний підхід в залежності від необхідної глибини знань, потреб, можливостей і часу, присвяченого вивченню мови.

З усього вище сказаного, потрібно зробити висновок, що для викладача важливо постійно вдосконалювати власні знання про методи навчання іноземним мовам, впроваджувати новітні освітні концепції в свою педагогічну практику, бути в курсі останніх подій.

### **Література**

1. Альошина О. М. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у ВНЗ / О. М. Альошина // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. 2012. №30-31 (34-35). С. 242-247.
2. Альтернативные методы обучения иностранным языкам. URL: <http://studopedia.org/6-117660.html>
3. Артемьева О. А. Методология организации профессиональной подготовки специалиста на основе межкультурной коммуникации / О. А. Артемьева. Тамбов: ТГТУ, 2005. 160 с.
4. Бабанский Ю. К. Методы обучения в современной общеобразовательной школе / Ю. К. Бабанский. М.: Просвещение, 1985. 208 с.
5. Батракова Е. Б. Нейро-лингвистическое программирование как способ обучения языку. URL: [http://www.rusnauka.com/6\\_NITSB\\_2010/Pedagogica/59043.doc.htm](http://www.rusnauka.com/6_NITSB_2010/Pedagogica/59043.doc.htm)

6. Беляев Б. В. О применении принципов сознательности в обучении иностранному языку / Б. В. Беляев // Психология в обучении иностранному языку. М., 1967. С. 12.
7. Вятютнев М. Н. Теория ученика русского языка как иностранного (методические основы) / М. Н. Вятютнев. М : Русский язык, 1984. 144 с.
8. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика / Н. Д. Гальскова. 5-е изд., стер. М.: Издательский центр «Академия», 2008. 336 с.
9. Капитонова Т. И., Щукин А. Н. Современные методы обучения русскому языку иностранцев / Т. И. Капитонова, А. Н. Щукин. М., 1979. С. 23.
10. Кашина Е. Г. Традиции и инновации в методике преподавания иностранного языка / Е. Г. Кашина. Самара : Изд-во «Универс-групп», 2006. 75 с.
11. Кондрашова Л. В., Пермяков О. А. Педагогіка в запитаннях і відповідях / Л. В. Кондрашова, О. А. Пермяков. К.: Знання, 2006. 252 с.
12. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах / колектив авторів під керівництвом С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 1999. 320 с.